

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Informerende brief uitvoeringsplan ‘versterken sociale basis’
Uw kenmerk	-
Ons kenmerk	2025-258030
Dienst	Sociaal Domein
Sector	Beleid en Strategie Sociaal Domein
Contact	14058
Bijlagen	
Datum	7 oktober 2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

In het uitvoeringsplan ‘versterken van de sociale basis’ is opgenomen dat u jaarlijks op de hoogte gehouden wordt van voortgang van de acties uit ons uitvoeringsplan. Via deze brief wordt u geïnformeerd over de stand van zaken van het uitvoeringsplan sociale basis.

Visie en uitvoeringsplan ‘versterken sociale basis’

In 2021 is het visiedocument ‘versterken van de sociale basis’ vastgesteld. In het eerste half jaar van 2024 is het uitvoeringsplan voor deze visie geschreven. Dit uitvoeringsplan is in juli 2024 vastgesteld door het college.

Uitvoeringsplan ‘versterken sociale basis’

In het uitvoeringsplan zijn de vier pijlers uit het visiedocument vertaald naar acties. De vijfde pijler in het uitvoeringsplan is toegevoegd naar aanleiding van de motie ‘onderzoek naar duurzame en/of meerjarige vormen van financiering van de sociale basis’ d.d. november 2021.

De vijf pijlers zijn:

- Pijler 1: Maatwerk per wijk en dorp;
- Pijler 2: Ondersteuning van initiatieven van onderop;
- Pijler 3: Ruimte voor gesprek met de sociale basis;
- Pijler 4: Van elkaar leren;
- Pijler 5: Onderzoek meerjarige subsidieregeling.

De pijlers worden hieronder toegelicht. Per pijler wordt de stand van zaken aangegeven, daarna volgt de planning en tot slot een toelichting op de financiën.

Pijler 1 Maatwerk per wijk en dorp

We zijn in de wijken Aldlân, Nylân, Schepenbuurt en Westeinde en de dorpen Grou en Stiens gestart met het maken van meerjarenplannen. De keus om hier te starten is de positieve dynamiek die al op deze plekken aanwezig is. Zo

hebben de wijkvereniging en het wijkpanel in Aldlân de handen ineengeslagen om als één gezicht naar de inwoners te acteren. Zij willen samen de wijk leefbaarder maken. Zij kennen de lokale vraagstukken, spreken de taal en kunnen verbindingen leggen waar de gemeente dat minder goed kan. In september 2024 hebben wij met de wijkvereniging, het wijkpanel, opbouwwerk van Amaryllis en de gebiedswerker de overleggen opgestart. Het doel is om verhalen, wensen en/of knelpunten uit de wijk op te halen en die te koppelen aan beschikbare data van Amaryllis en de Gemeente Leeuwarden. Hiermee wordt een top-5 gemaakt waar bewoners samen met de ondersteunende organisaties aan kunnen werken.

In Westeinde wordt er vanuit de **Woon met zorg visie** gekeken naar een nieuwe vorm van wonen voor ouderen. Eén van de doelen in deze visie is het vergroten en verstevigen van het sociale netwerk. De koppeling met het wijkcentrum Eeltje Hiem wordt hier nadrukkelijk gelegd. Hier ligt een mooie kans om aan te haken met het maatwerkplan.

Ook in Stiens speelt een soortgelijke ontwikkeling vanuit de Woon met zorg visie. De **regiodeal Noordwest Friesland** is ook mede een reden om in de noordelijke dorpen van de gemeente te starten met het maken van maatwerkplannen. De regiodeal heeft als doel om de leefbaarheid, economie en duurzaamheid in dit gebied te verbeteren. Een sterke sociale basis, bestaande uit voldoende ontmoetingsplekken en activiteiten is een belangrijke pijler. In mei 2025 is er een bijeenkomst georganiseerd om wensen en ideeën op te halen bij inwoners en vrijwilligers(organisaties). De trekker van de regiodeal Noordwest Friesland verwerkt de ideeën naar een haalbaar plan.

We zijn in onze planning te optimistisch geweest in de datum waarop de maatwerkplannen gerealiseerd zouden zijn. De praktijk heeft ons geleerd dat het maken van de plannen tijd kost. Het gezamenlijk maken van plannen met inwoners(organisaties), opbouwwerk en gebiedswerk kost tijd. Vrijwilligers zijn logischerwijs niet altijd beschikbaar. Kennis en belangen moeten op één lijn gebracht worden, zodat iedereen begrijpt dat de onderwerpen in de maatwerkplannen bedoeld zijn voor de inwoners van het dorp of de wijk. Dat proces heeft tijd en ontwikkeling nodig.

Het is belangrijk dat nieuwe inwoners van een wijk of dorp weten waar ze naar toe kunnen als zij vragen hebben of willen ontdekken wat er in hun buurt is te doen. Een welkomstpakket kan daarbij helpen. In de dorpen wordt er makkelijker contact gelegd met nieuwe inwoners om ze wegwijs te maken. In de stad Leeuwarden is dat minder vanzelfsprekend en kan een bon voor een gratis kop koffie in het wijkcentrum de eerste stap zijn.

Niet alleen voor nieuwe bewoners in een wijk of dorp is het fijn om te weten waar ze moeten zijn om mee te kunnen doen of waar ze ondersteuning kunnen krijgen bij hun vragen. Voor alle inwoners van de gemeente Leeuwarden is dat belangrijk. Hiervoor wordt een app ontwikkeld. Enerzijds om in jouw omgeving activiteiten en organisaties in de sociale basis te vinden. Anderzijds om de toegang tot vrijwilligerswerk te vergroten. Op dit moment lopen de gesprekken voor het maken van de app in samenhang met het bestaande platform Samen Leeuwarden van Amaryllis. De planning is om in het najaar van 2026 de app met bijbehorende technologieën live te brengen.

Pijler 2: Ondersteuning van initiatieven van onderop

Bewoners hebben vaak goede ideeën om activiteiten in hun omgeving te organiseren die bijdragen aan ontmoeten en verbinden. Als er hulp nodig is van de Gemeente voor het realiseren van de ideeën, moet de weg naar deze ondersteuning kort zijn. Er is een bestaand platform voor bewonersinitiatieven. Daar worden ideeën ingediend als inwoners bijvoorbeeld een buurtbankje willen plaatsen of een moestuin willen starten op gemeentegrond. Het is nu ook mogelijk om via dit platform sociaal maatschappelijke initiatieven in te dienen. Zo is er voor de inwoners één loket waar zij hun ideeën kunnen indienen. De sociaal maatschappelijke initiatieven worden beoordeeld door een interne werkgroep. Daar zitten mensen in van de beleidsafdelingen cultuur, sport, gezondheid en de sociale basis. Waar mogelijk of nodig wordt contact gezocht met de initiatiefnemer. Doel is om binnen 3 weken duidelijkheid te geven of een idee door kan gaan, of er aanvullende vragen zijn, of dat het om duidelijke redenen niet door kan gaan. Hiervoor is in juni 2025 een laagdrempelige regeling vastgesteld. Dit is in samenwerking gedaan met collega's van Gezondheid, omdat in de Gezondheidsnota ook gevraagd werd naar het laagdrempelig mogelijk maken van initiatieven van bewoners om gezondheid te bevorderen.

Er zijn middelen beschikbaar voor het uitvoeren van goedgekeurde initiatieven. Voor 2025 en 2026 is er per jaar € 50.000 beschikbaar. Daarnaast verwijzen we aanvragers indien nodig naar subsidiemogelijkheden of andere samenwerkingspartners.

Pijler 3: Ruimte voor gesprek met de sociale basis

Op verschillende manieren en op verschillende momenten zijn wij als gemeente in gesprek met organisaties in de sociale basis. Zo kunnen organisaties hun wensen en belangen kenbaar maken. Samen kunnen we dan de best passende afspraken maken.

In 2024 is er een enquête uitgezet. In deze enquête is onderzocht of en zo ja welke behoefte er is aan belangenbehartiging voor vrijwilligers(organisaties) in de sociale basis. Er is ook gevraagd hoe vrijwilligers(organisaties) het liefst in contact willen komen met de Gemeente of Amaryllis als er vragen zijn. De uitkomst van de enquête is op het vrijwilligersfestival van Amaryllis in een workshop besproken met partijen in de sociale basis.

In 2024 hebben we samen met de VPRO en Amaryllis het project '100 dagen vrijwilligerswerk in Leeuwarden' gemaakt. Na een kick-off in de Elfstedenhal is het vrijwilligerswerk in de gemeente Leeuwarden op diverse manier onder aandacht gebracht. Zo zijn er vrijwilligers(organisaties) in het zonnetje gezet, hebben er interviews plaatsgevonden en is er een filmpje gemaakt wat het zou betekenen als er geen vrijwilligers zouden zijn in Leeuwarden. Conclusie: dan gebeurt er op het gebied van meedoen, ontmoeten en ontspanning niet zoveel meer.

In 2024 en begin 2025 zijn op verschillende momenten gesprekken gevoerd met jongeren tussen 12 en 27 jaar tijdens bijvoorbeeld Tienskipdagen, creatieve sessies en andere georganiseerde momenten. Uit deze gesprekken is onder andere gebleken dat jongeren behoefte hebben aan ontmoetingsplekken zoals bijvoorbeeld chillplekken, speeltuinen en zwembaden. Jongeren geven aan daar verschillende zaken voor nodig te hebben, zoals geld, ondersteuning, een

locatie, hulp van de gemeente en samenwerking met anderen. In 2025 worden jongeren opgeroepen om hun ideeën voor hun dorp of de stad te delen om dit gesprek voort te zetten, meer inzicht te krijgen in wat jongeren willen en om ideeën naar de werkelijkheid te brengen.

In het najaar van 2025 wonen wij een aantal bijeenkomsten ‘krachtig ouder worden’ bij waar ouderen gevraagd wordt hoe zij kijken naar de toekomst als het gaat om wonen en sociale contacten.

Pijler 4 Van elkaar leren

Er is kennis en kunde genoeg in de gemeente Leeuwarden als ook daarbuiten. Het is belangrijk dat betrokken inwoners en organisaties in de sociale basis toegang hebben tot deze kennis. Zodat zij er hun voordeel mee kunnen doen. Amaryllis heeft een opdracht gekregen om een kennisplatform met scholingsaanbod op te zetten. Dit platform werd medio 2025 gelanceerd. Daarnaast zijn er steeds meer signalen dat besturen van een aantal buurt-, wijk- en dorpshuizen vaker in de problemen komen als het gaat bestuurlijke taken. De rol van bestuurder van de vrijwilligersorganisatie wordt door wet- en regelgeving als steeds belastender ervaren. Nieuwe bestuurders staan daardoor ook minder snel op. Er zijn sowieso steeds minder vrijwilligers die in een bestuur willen stappen of ander vrijwilligerswerk willen doen. Daarom wordt er nagedacht over een andere structuur om vrijwilligersorganisaties zoals buurthuizen te ondersteunen. De eerste aanzet is in 2024 gemaakt. In 2025 wordt een plan uitgewerkt hoe besturen beter kunnen functioneren. In het najaar van 2026 moet dit plan gereed zijn.

Pijler 5 Onderzoek meerjarige subsidieregeling

Leidt meerjarige subsidie tot meer rust in de organisatie en daardoor tot meer toekomstperspectief? Dat wordt onderzocht door in 2025 vier organisaties meerjarige subsidie te geven. Er zijn verkennende gesprekken geweest met het Buurt Service Punt en Stjoer. Gesprekken met Netwerkcentrum Leeuwarden en stichting Bezoek & Co volgen. Dit onderzoek wordt eind 2026 afgerond.

Financiën

Hieronder vindt u de begroting van het uitvoeringsplan:

Beschikbare middelen	2024	2025	2026	2027
Sociale basis (coalitieakkoord)	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 0
Mienskipfonds	€ 300.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
FPA/FriZa	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 0
Spuk (GALA)	€ 305.000	€ 250.000	€ 190.000	€ 0
Totaal	€ 1.005.000	€ 850.000	€ 790.000	€ 200.000
Kosten product/activiteit	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Pijler 1: maatwerk per wijk en gebied	€ 105.000	€ 160.000	€ 115.000	€ 110.000
Pijler 2: ondersteunen van initiatieven van onderop	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Pijler 3: in gesprek met de sociale basis	€ 90.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Pijler 4: leren van elkaar	€ 120.000	€ 135.000	€ 40.000	€ 40.000

Pijler 5: onderzoeken meerjarige subsidiering	€ 15.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 0
De Klomp	€ 0	€ 180.000	€ 180.000	€ 0
Monitoring	€ 0	€ 50.000	€ 50.000	€ 20.000
Stjoer en Blokkendoos	€ 65.000	€ 0	€ 0	€ 0
Mienskipfonds	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 200.000
Beleidsadviseur sociale basis	€ 95.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 0
Totaal	€ 825.000	€ 1.030.000	€ 890.000	€ 440.000
Resultaat	€ 180.000	€ -180.000	€ -100.000	€ -240.000
Dekking	€ -180.000	€ 180.000	€ 100.000	€ 0
Eindresultaat	€ 0	€ 0	€ 0	€ -240.000

De financiële middelen die in het uitvoeringsplan ‘versterken sociale basis’ zijn opgenomen, zijn voornamelijk incidentele middelen. Na 2026 vallen deze financiële middelen weg en zijn er nagenoeg geen middelen om door te gaan met het versterken van de sociale basis.

Rust in de meerjarenplanning voor de sociale basis, ook na 2026, is een belangrijke voorwaarde, een wens, maar ook vooral een noodzaak voor het duurzaam versterken van de sociale basis. We investeren de middelen die we nu hebben om de sociale basis breed en duurzaam te versterken. Voor het realiseren en bestendigen van een sterkere sociale basis in de gemeente Leeuwarden zijn er na 2026 nog steeds financiële middelen nodig. Of en in hoeverre er incidenteel of structureel middelen voor de nieuwe bestuursperiode beschikbaar gesteld kunnen worden, hangt af van de integrale keuzes die bij de start van de nieuwe bestuursperiode na de gemeenteraadsverkiezingen 2026 worden gemaakt.

Conclusie

De sociale basis is voortdurend in beweging en bepaalt de ruggengraat van de Leeuwarder samenleving. Nu en in de toekomst met de vraagstukken die op ons afkomen. De Gemeente Leeuwarden blijft zich inzetten om deze basis te versterken en te ondersteunen, zodat onze inwoners zich kunnen blijven inzetten voor elkaar en voor hun wijk of dorp.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*